Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 28 marca 1935 r. 1255.-

Treść numeru:

---o0§0o---

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

E c h a w y r o k u n a h i t l e r o w c ó w w K o w n i e n a t e r e n i e N i e m i e c ./III.1935/:Wrażenie wywołane wyrokiem kowieńskim na hitlerowców kłajpedzkich trwa w Niemczech w dalszym ciągu. Na całym terenie Trzeciej Rzeszy odbywają się manifestacje protestacyjne. Manifestacje odbyły się m.in. w Królewcu, Tylży, Instenburgu i Hamburgu. "Voelkischer Beobachter"poświęca pierwszą stronę artykułowi o wyroku i opisom zgromadzeń protestacyjnych. Gmach poselstwa litewskiego w Berlinie otoczony jest przez wzmocnione posterunki policyjne. Manifestacje berlińskie miały charakter bardzo burzliwy.

W pochodach niesiono transparenty z napisami "przeciwko krwawemu wyrokowi kowieńskiemu", "Wola narodu przeciwko samowoli Kowna", "Gdzie są sygnatarjusze?".

Równocześnie odbyły się na czterech wielkich placach stolicy zgromadzenia, na których wygłoszono ostre mowy przeciwko rządowi kowieńskiemu. Przed gmachem poselstwa litewskiego doszło do burzliwych manifestacyj, w czasie których tłum kilkakrotnie przerwał kordon policyjny i z wrogiemi okrzykami napierał na budynek.

M.in. przemawiał naczelny kierownik Niemców zagranicznych dr.Steinacher, który m.in. żądał postawienia pod sąd władz litewskich. "To, co obecnie dzieje się w Kłajpedzie - oświadczył Steinacher - zapamiętają sobie Niemcy dobrze. Zebraliśmy się nie w tym celu, aby narzekać, ale celem oskarżenia i ostrzeżenia Litwy przed całym światem. Niemcom kłajpedzkim oświadczamy, że nie pozostali oni sami i że wielomiljonowe Niemcy stoją za nimi".

Do kanclerza Hitlera wystosowano telegram hołdowniczy, zawierający m.in. zapewnienie niezłomnej wiary i gotowości do ofiar w obronie praw i wolności "niemieckiej Kłajpedy.

Z a k a z w j a z d u k o r e s p o n d e n t a "M a g d e b u r g e r Z t g." Prasa kowieńska /z 26.III.1935/:Niemiecka agencja prasowa wykazuje wielkie niezadowolenie spowodu niewydania wizy na wjazd do Litwy korespondentowi "Magdeburger Zeitung".

Dziennikarz niemiecki zamierzał przybyć do Litwy w związku z procesem Neumanna i Sassa. Z prośbą o wydanie wizy zwrócił się on do poselstwa litewskiego w Berlinie.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

N o w i c z ł o n k o w i e I z b y R o l n i c z e j . Prasa kowieńska /z 26.III.1935/:Rada i zarząd "Lietukisa" na odbytem wspólnem posiedzeniu obrały do Izby Rolniczej pp.Sziuszasa i Rudwalisa.-

N a r a d a w s p r a w i e o b r o n y p r z e c i w g a z o w e j .Radjo Kowieńskie /z 28.III.1935/:27 marca w aeroklubie litewskim odbyła się narada przedstawicieli organizacyj społecznych, której przewodniczył szef lotnictwa wojskowego płk.Gustaitis.Uchwalono zorganizować na terenie całej Litwy ochronę przeciwgazową i przygotować w tym celu całą ludność Litwy.-

B u d o w a n o w y c h s z k ó ł. "Liet.Aidas" Nr.70 /III.1935/: W r.b. M-stwo Oświaty postanowiło zbudować kilka nowych szkół powszechnych w pow.sejneńskim i wiłkomierskim. Podjęto już roboty wstępne.-

W bieżącym roku szkolnym przewidziane jest uruchomienie w całym szeregu szkół powszechnych piątych oddziałów. Dotychczas oddziały takie posiadało zaledwie 10 szkół. W r.b. oddziały te będą już przypuszczalnie przy 150-ciu szkołach. Będą uruchomione one w Kownie, we wszystkich miastach powiatowych i niektórych gminach, gdzie tylko się znajdą odpowiednie lokale.-

D a n e s t a t y s t y c z n e o n i ż s z y c h s z k o ł a c h z a w o d o w y c h ."Liet.Aidas" Nr.70 /III.1935/:W r.b. jest 8 niższych zawodowych szkół państwowych: w Koszedarach, Marjampolu, Poniewieżu,Serjach,dwie w Szawlach, w Telszach i Wiłkomierzu. Szkoły te mają oddziały stolarki, metalurgiczny, handlowy, zdobniczy i t.d. Szkoły posiadają 47 klas i 516 uczniów, w tem 496 chłopców i 20 dziewcząt. Pod względem narodowości 497 Litwinów, 4 Rosjan, 14 Żydów i 1 uczeń innej narodowości. Pod względem obywatelstwa 514 obywateli litewskich i 2 obcokrajowcy. Wszystkie te szkoły zatrudniają 90-ciu nauczycieli.Obecnie szkoły posiadają

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

E c h a w y r o k u n a h i t l e r o w c ó w w K o w n i e n a t e r e n i e N i e m i e c /III.1935/: Wrażenie wywołane wyrokiem kowieńskim na hitlerowców kłajpedzkich trwa w Niemczech w dalszym ciągu. Na całym terenie Trzeciej Rzeszy odbywają się manifestacje protestacyjne. Manifestacje odbyły się m.in. w Królewcu, Tylży, Insterburgu i Hamburgu. "Voelkischer Beobachter" poświęca pierwsza stronę artykułowi o wyroku i opisom zgromadzeń protestacyjnych. Gmach poselstwa litewskiego w Berlinie otoczony jest przez wzmocnione posterunki policyjne. Manifestacje berlińskie miały charakter bardzo burzliwy.

W pochodach niesiono transparenty z napisami "przeciwko krwawemu wyrokowi kowieńskiemu", "Wola narodu przeciwko samowoli Kowna", "Gdzie są sygnatarjusze?".

Równocześnie odbyły się na czterech miejskich placach stolicy zgromadzenia, na których wygłoszono ostre mowy przeciwko rządowi kowieńskiemu. Przed gmachem poselstwa litewskiego doszło do burzliwych manifestacyj, w czasie których tłum kilkakrotnie przerwał kordon policyjny i z wrogiemi okrzykami naparł na budynek.

M.in. przemawiał naczelny kierownik Niemców zagranicznych dr.Steinacher, który m.in. żądał postawienia pod sąd władz litewskich. "To, co obecnie dzieje się w Kłajpedzie - oświadczył Steinacher - zapamiętają sobie Niemcy dobrze. Zebrali[illegible] się w tym celu, aby narzekać, ale celem oskarżenia i ostrzeżenia Litwy przed całym światem. Niemcom kłajpedzkim oświadczamy, że nie pozostali oni sami i że wielomiljonowe Niemcy stoją za nimi".

Do kanclerza Hitlera wystosowano telegram hołdowniczy, zawierający m.in. zapewnienie niezłomnej wiary i gotowości do ofiar w obronie praw i wolności "niemieckiej Kłajpedy".

Z a k a z w j a z d u k o r e s p o n d e n t a "M a g d e b u r g e r Z t g." Prasa kowieńska /z 26.III.1935/: Niemiecka agencja prasowa wykazuje wielkie niezadowolenie z powodu niewydania wizy na wjazd do Litwy korespondentowi "Magdeburger Zeitung".

Dziennikarz niemiecki zamierzał przybyć do Litwy w związku z procesem Neumanna i Sassa. Z prośbą o wydanie wizy zwrócił się on do poselstwa litewskiego w Berlinie.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

N o w i c z ł o n k o w i e I z b y R o l n i c z e j. Prasa kowieńska /z 26.III.1935/: Rada i zarząd "Lietukisa" na odbytem wspólnem posiedzeniu obrały do Izby Rolniczej pp.Szlussaga i Rudwelisa.-

N a r a d a w s p r a w i e o b r o n y p r z e c i w g a z o w e j. Radjo Kowieńskie /z 28.III.1935/: 27 marca w szerokiem litewskim odbyła się narada przedstawicieli organizacyj społecznych, której przewodniczył szef lotnictwa wojskowego płk.Gustaitis. Uchwalono zorganizować na terenie całej Litwy ochronę przeciwgazową i przygotować w tym celu całą ludność Litwy.-

B u d o w a n o w y c h s z k ó ł. "Liet.Aidas" Nr.70 /III.1935/: W r.b. M-stwo Oświaty postanowiło zbudować kilka nowych szkół powszechnych w pow.sejneńskim i wiłkomierskim. Podjęto już roboty wstępne.-

W bieżącym roku szkolnym przewidziane jest uruchomienie w całym szeregu szkół powszechnych piątych oddziałów. Dotychczas oddziały takie posiadało zaledwie 10 szkół. W r.b. oddziały te będą już przypuszczalnie przy 150-ciu szkołach. Będą uruchomione one w Kownie, we wszystkich miastach powiatowych i niektórych gminach, gdzie tylko się znajdą odpowiednie lokale.-

D a n e s t a t y s t y c z n e o n i ż s z y c h s z k o ł a c h z a w o d o w y c h. "Liet.Aidas" Nr.70 /III.1935/: W r.b. jest 8 niższych zawodowych szkół państwowych: w Kossedarach, Marjampolu, Poniewieżu, Serjach, dwie w Szawlach, w Telszach i Wiłkomierzu. Szkoły te mają oddziały stolarki, metalurgiczny, handlowy, zdobniczy i t.d. Szkoły posiadają 47 klas i 516 uczniów, w tem 496 chłopców i 20 dziewcząt. Pod względem narodowości 497 Litwinów, 4 Rosjan, 14 Żydów i 1 uczeń innej narodowości. Pod względem obywatelstwa 514 obywateli litewskich i 2 obcokrajowcy. Wszystkie te szkoły zatrudniają 90-ciu nauczycieli. Obecnie szkoły posiadają

majątek wartości 1.091.923 lity 57 centów. Wartość majątku specjalnych szkół rządowych i prywatnych wynosi 1.405.442 lt.73 cnt.

N o w y m i e s i ę c z n i k ."Liet.Aidas" Nr.70 /III.1935/:W pierwszych dniach kwietnia korporacja studentów-narodowców "Neo-lithuania" wydawać zacznie miesięcznik "Jaunoji Lietuva". Pismo przeznaczane jest dla uczniów szkół wyższych.-

P r z y j ę c i e b u d ż e t u p a ń s t w o w e g o ."Liet. Aidas" Nr.70 /III.1935/:Gabinet Ministrów przyjął budżet państwowy na 1935 r., przyczem wydatki zwyczajne wynoszą 208.168.059 lt., nadzwyczajne - 60.963.781 lt. Razem 269.131.840 litów. Dochody zwyczajne 227.144.829 lt., nadzwyczajne - 41.987.011 litów. Razem 269.131.840 litów. -

N o w e p i s m o w S z a w l a c h ."Liet.Żinios" Nr.70/III. 1935/:24 marca wychodzić zaczęło w Szawlach nowe pismo "Ideju Aidas". Pismo to nosi charakter kulturalno-polityczno-informacyjny.

L i c z b a l e k a r z y w K o w n i e ."Liet.Żinios" Nr.70 /III.1935/:Według danych Departamentu Zdrowia znajduje się obecnie w Kownie i na przedmieściach 272 lekarzy, z tego 87 lekarzy ma posady w instytucjach państwowych, 13-tu zaś w samorządowych. Lekarzy praktykujacych jest 77-miu, zaś niepraktykujacych 39.Dentystów jest w Kownie 155, zaś farmaceutów 34.-

N o w y d y r e k t o r A r c h i w u m P a ń s t w o w e g o. "Rytas" Nr.70 /III.1935/:Z dniem 1 kwietnia dyrektorem Archiwum Państwowego mianowany został dr.J.Stakauskas. Dotychczasowy kierownik p.Andrejew przechodzi na emeryturę.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

D o k o ł a w y r o k u w s p r a w i e h i t l e r o w c ó w. /III.1935/:"Rits" donosi z Kowna, że 4-ch hitlerowców skazanych na śmierć w procesie kłajpedzkim, mimo namowy obrońców nie zgodziło się podpisać prośby o łaskę do prezydenta Republiki Litewskiej.

Z Kłajpedy donoszą, że wyrok kowieński wywołał w całym Kraju Kłajpedzkim wielkie poruszenie.-

W związku z wyrokiem cała prasa litewska zamieszcza obszerne artykuły wstępne. "Liet.Aidas" m.in. oświadcza, że wykrycie przygotowywanego puczu hitlerowców w Kłajpedzie nietylko uchroniło Litwę przed niemiłemi konsekwencjami, lecz przyczyniło się równieź do wzmocnienia pokoju w tej części Europy. Gdyby bowiem odebrano od Litwy obszar Kłajpedy, wykroczonoby przeciwko sygnatarjuszom konwencji kłajpedzkiej, od których Litwa Kłajpedę otrzymała.

"Rytas" pisze, iż w związku z procesem sąd odbył 63 posiedzenia. Cała sprawa trwała 3 miesiące i 12 dni. Jest to największy proces polityczny ze wszystkich dotychczasowych procesów tego rodzaju. Pismo oświadcza, że wyrok jest stosunkowo łagodny.

"Liet.Keleivis" pisze, że Sąd Wojenny skazał tylko tych, wobec których wina została udowodniona. Przeszło trzecia część oskarżonych zostało uniewinnionych. Taki wyrok sądu świadczy, iż sąd postąpił całkiem bezstronnie, tak, jak wymagała sprawiedliwość.

S p r a w a j ę z y k a l i t e w s k i e g o w s z k o - ł a c h k ł a j p e d z k i c h . "Rytas" Nr.69 /III.1935/: Dyrektorjat kłajpedzki ogłosił w Dzienniku Urzędowym instrukcje w sprawie realizacji litewskiego języka wykładowego w szkolnictwie kłajpedzkiem. Instrukcja żąda, by język litewski, jako państwowy, zajął we wszystkich szkołach powszechnych należne miejsce.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

D e l e g a c i T y m c z . K o m . L i t . w W a r s z a w i e. "Vilniaus Rytojus" Nr.23 /III.1935/:15 marca bawili w Warszawie prezes Tymcz.Komitetu Lit. w Wilnie p.K.Staszys i prezes wileńskiego T-wa "Rytas" ks.Czybiras. Delegaci litewscy wręczyli w M-stwie Oświaty obszerny memorjał Komitetu Tymczasowego, w którym oświetlone zostały potrzeby oświatowe i narodowo-kulturalne Litwinów wileńskich. Delegaci odbyli m.in. w Ministerstwie dłuższą rozmowę z naczelnikiem Wydziału p.A.Kawałkowskim.-